 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003



REPUBLIKA E SHQIPËRISË

Autoriteti i Aviacionit Civil i Shqipërisë



MANUAL UDHËZUES

ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT

KORRIK 2020

	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

Hyrje

Ky dokument është pronë e:

Autoritetit të Aviacionit Civil të Shqipërisë

Rr. Sulejman Delvina, Nr. 1
 Pranë Parkut të Delegacioneve
 Tiranë / Shqipëri
 Po Box 205


Ndalohet çdo riprodhim ose ndryshim i këtij materiali, pa pëlqim me shkrim.

Shpërndarja e paautorizuar e këtij manuali ose pjesëve të tij, jashtë shpërndarjes zyrtare, sipas përkufizimit të këtij dokumenti, do të cilësohet si shkelje e procedurave të AAC-së dhe do të trajtohet përkatësisht me punonjësën përgjegjës.

Ky individ mund t'i nënshtrohet procedimit ligjor nga institucionet përkatëse ligjore.

Për Autoritetin e Aviacionit Civil Shqiptar

Drejtor Ekzekutiv

	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

PARATHËNIE

Qëllimi i këtij manuali është të përshkruaj Sistemin e Zonave të Mbrojtura të Aeroportit dhe të ofrojë udhëzime për ata të cilët, përmes legjislacionit përkatës, janë të përfshirë në operimet e tij.

Palët e interesit të përfshirë në mbrojtjen e operimeve të mjeteve ajrore janë ata, veprimet e të cilëve ndikojnë në zhvillimet fizike në zonat e përcaktuara përreth aeroporteve, zhvillime të cilat nuk çenojnë kërkesat për sigurinë e lundrimit ajror.

Me qëllim që sistemi të japë kontribut të vërtetë në sigurinë e fluturimeve të aviacionit civil në Republikën e Shqipërisë, është mëse e rëndësishme, që të gjitha palët e interesit të respektojnë procedurat e Zonave të Mbrojtura të Aeroportit.

Ky manual ofron udhëzime për ata që janë përgjegjës për operime të sigurta në një aeroport apo të objekteve teknike dhe për ata që janë përgjegjës për dhënien e lejeve për ndërtime fizike, vlerësimin e ndikimit të zhvillimeve apo ndërtimeve të propozuara në sigurinë e lundrimit ajror. Në përputhje me dispozitat e Ligjit Nr. 10 040, datë 22.12.2008 “Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, standardet vijuese siç përmbahen në Shtojcën 14 të ICAO, Rregulloren Nr. 122/2019 Për përcaktimin e kërkesave dhe procedurave administrative që lidhen me aerodromet, AAC-ja mbanë përgjegjësinë për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit në territorin e Shqipërisë.

Ky manual përcakton procedurat për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit të cilat duhet të përcillen nga ana e autoriteteve përgjegjëse. AAC-ja kërkon që të gjitha palët të njihen me përmbajtjen dhe procedurat e përshkruara këtu.

 <small>AEROPORTI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES	
	ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

LISTA E FAQEVE EKZISTUESE

Kapitulli	Faqe	Ris hik imi	Datë	Kapitulli	Faqe	Ri sh iki mi	Datë
Parathënie	3 nga 31	00	06/07/2020	Shtojca A - Gjenerimi i Hartës së një Zone të Mbrojtur të Aeroportit	26 nga 31	00	06/07/2020
					27 nga 31		
					28 nga 31		
Lista e faqeve efektive	4 nga 31	00	06/07/2020	Shtojca B - Hartat e Zonave të Mbrojtura të Aeroportit ANP (PIA)	29 nga 31	00	06/07/2020
Tabela e miratimit	5 nga 31	00	06/07/2020	Shtojca C - Shembulli i Formës për vlerësimin e zonave të mbrojtura të aeroportit	30 nga 31	00	06/07/2020
Lista e shërndarjes	5 nga 31	00	06/07/2020	Shtojca D - Shembulli i Formës për vlerësimin e zonave të mbrojtura të aeroportit për pengesat e përkohshme	31 nga 31	00	06/07/2020
Tabela e rishikimit	5 nga 31	00	06/07/2020				
Tabela e përmbajtjes	6 nga 31	00	06/07/2020				
Terma dhe përkufizimet	7 nga 31	00	06/07/2020				
	8 nga 31						
Kapitulli 1 - Objektivat dhe qëllimi	9 nga 31	00	06/07/2020				
	10 nga 31						
	11 nga 31						
Kapitulli 2 - Planifikimi i aplikimeve dhe procesi i zonave të mbrojtura të aeroportit	12 nga 31	00	06/07/2020				
	13 nga 31						
	14 nga 31						
	15 nga 31						
	16 nga 31						
	17 nga 31						
	18 nga 31						
	19 nga 31						
	20 nga 31						
	21 nga 31						
	22 nga 31						
	23 nga 31						
24 nga 31							
25 nga 31							


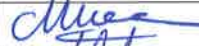



 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

TABELA E MIRATIMIT

	Emri dhe pozicioni	Datë	Nënshkrimi
Përgatitur nga:	Manjola Koleci-Inspektore DMA	06/07/2020	
Rishikuar:	Eda Gazheli - Koordinatorë DMA	10/07/2020	
Kontrolluar nga:	SKRC	17/07/2020	
Miratuar nga:	Edlira Kraja-Drejtor Ekzekutiv	30.07.2020	



LISTA E SHPËRNDARJES

Përdoruesi	Media/Mediumi	Sasia
Arkivi	Në Letër	1
	Elektronike	1
Intranet	Elektronike	1

REGJISTËR I RISHIKIMEVE

Nr:	Datë:	Rishikuar nga:	Miratuar nga:
1			
2			
3			
4			


 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003


Tabela e përmbajtjes

Parathënie.....	3
Lista e faqeve efektive	4
Tabela e miratimit.....	5
Lista e shpërndarjes	5
Tabela e rishikimit.....	5
Tabela e përmbajtjes	6
Termet dhe përkufizimet.....	7
Kapitulli 1 - Objektivat dhe qëllimi	9
1.1 Objektivat	9
1.2 Qëllimi	9
1.3 Kërkesat rregullatore.....	10
Kapitulli 2- Aplikimet e planeve dhe procesi i zonave të mbrojtura të aeroportit	12
2.1 Konsultimet për zonat e mbrojtura të aeroportit	12
2.2 Procesi i zonave e mbrojtura të aeroportit	12
2.3 Procedura e vlerësimit të zonave të mbrojtura të aeroportit nga ana e operatorit të aerodromit.....	16
2.4 Sipërfaqet me pengesa të kufizuara (OLS)	17
2.5 Vlerësimet e tjera	20
2.6 Ndriçimi i pengesave	22
2.7 Këshilla për zonat e mbrojtura të aeroportit	22
2.8 Kontrolli i pengesave të përkohshme	23
Shtojca A - Gjenerimi i një harte për zonat e mbrojtura të aeroportit.....	26
Shtojca B - Harta e zonave të mbrojtura të aeroportit	29
Shtojca C - Shembulli i formës për vlerësimin e zonave të mbrojtura të aeroportit	30
Shtojca D - Shembulli i formës për vlerësimin e zonave të mbrojtura të aeroportit për pengesat e përkohshme.....	31


	MANUAL UDHËZUES	
	ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

Termet dhe përkufizimet

- ❖ **Aerodromi** - Nënkupton një zonë të caktuar mbi tokë ose ujë (duke përfshirë të gjitha ndërtesat, instalimet dhe pajisjet) të cilat përdoren plotësisht apo pjesërisht për arritjen, ngritjen dhe lëvizjen sipërfaqësore të avionëve.
- ❖ **Heliport** - Nënkupton një aerodrom ose një zonë e caktuar në strukturë që synohet të përdoret tërësisht ose pjesërisht për mbërritjen, nisjen dhe lëvizjet sipërfaqësore të helikopterëve.
- ❖ **Lartësia e aerodromit** - Lartësia e pikës më të lartë të zonës së uljes .
- ❖ **Pika referente e aerodromit** - Vendi i caktuar gjeografik i një aeroporti.
- ❖ **Operator i aerodromit** - a) çdo person fizik i cili është angazhuar ose i cili shërben në cilësinë e drejtorit ose menaxherit të një aeroporti, aerodromi, fushe ajrore ose një njësie për shërbimin e trafikut ajror, i cili ofron dhe mirëmban aerodromin dhe/ose pajisjet për navigim ajror për veprimtarinë e mjeteve ajrore për transport publik;
b) çdo person fizik përgjegjës për inspektimin, mirëmbajtjen, riparimin ose riparimin e përgjithshëm të një aerodromi, si dhe çdo individ përgjegjës për inspektimin, mirëmbajtjen, riparimin ose riparimin e përgjithshëm të objekteve të njësisë për shërbimin e navigimit ajror, pajisjeve për radio navigim si dhe pajisjeve dhe aparaturave të tjera.
- ❖ **Aeroport** - Nënkupton një fushë uljeje, e cila shfrytëzohet rregullisht nga mjetet ajrore për marrjen ose zbritjen e pasagjerëve ose të ngarkesave.
- ❖ **Goditje e shpezëve** - Përplasja mes shpezëve në fluturim dhe një mjeti ajror. Ky është një kërcënim i zakonshëm ndaj sigurisë së mjeteve ajrore dhe ka shkaktuar disa aksidente me fatalitet.
- ❖ **AAC** - Autoriteti i Aviacionit Civil të Shqipërisë.
- ❖ **Aerodrom i certifikuar** - Nënkupton një aerodrom, operatorit të të cilit i është dhënë një certifikatë aerodromi.
- ❖ **Ndërtim** - Nënkupton ngritjen, instalimin, zëvendësimin, riparimin, zgjerimin, modifikimin apo konvertimin e një konstruksioni ndërtimor, duke përjashtuar punët për mirëmbajtjen e ndërtesave ekzistuese.
- ❖ **Zhvillues** - Nënkupton çdo person juridik apo fizik që ka treguar interes të ndërtojë apo ka aplikuar për leje ndërtimi.
- ❖ **Pajisjet elektronike** - Nënkuptojnë pajisjet jo-vizuale apo instrumentale që shfrytëzohen në aerodrom për lundrimin ajror.
- ❖ **"ICAO"** - Organizata Ndërkombëtare e Aviacionit Civil.
- ❖ **Trajektorët e fluturimit instrumental apo fluturimet IFR** - nënkuptojnë fluturimet e udhëhequra sipas rregullave të fluturimit instrumental.

 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

- ❖ **TORA** - Pjesa në dispozicion për ngritje. Gjatësia e pistës e shpallur si e disponueshme dhe e përshtatshme për drejtim tokësor të një mjeti ajror që ngritet.
- ❖ **TODA** - Distanca në dispozicion për ngritje. Gjatësia e pjesës së disponueshme për ngritje plus gjatësia e rrugës së lirë, nëse është dhënë.
- ❖ **ASDA** - Distanca për Përshpejtim-Ndalim. Gjatësia e pjesës për ngritje dhe gjatësia e rrugës së ndalimit, nëse është dhënë.
- ❖ **LDA** - Distanca në dispozicion për ulje. Gjatësia e pistës e cila është deklaruar e disponueshme dhe e përshtatshme për lëvizjen në terren të një avioni gjatë uljes.
- ❖ **Pengesë** - Nënkupton të gjitha objektet e fiksuara (të përkohshme ose të përhershme) dhe të lëvizshme, ose pjesë të tyre, që:
 - janë të vendosura në një zonë të destinuar për lëvizjen sipërfaqësore të avionëve; ose
 - shtrihet mbi një sipërfaqe të përcaktuar për qëllim mbrojtjen e avionëve gjatë fluturimit; ose
 - qëndrojnë jashtë atyre sipërfaqeve të përcaktuara dhe që janë vlerësuar si rrezik për lundrimin ajror.
- ❖ **Sipërfaqe me pengesa të kufizuara (OLS)** - Një seri planesh/sipërfaqesh të lidhura me çdo pistë në një aerodrom, që përcaktojnë kufijtë e parashikuar, në të cilat objektet mund të projektohen në hapësirën ajrore rreth aerodromit që operacionet e avionëve në aerodrom të kryhen në mënyrë të sigurt.
- ❖ **“Zonë e lirë nga pengesat (OFZ)”** - Hapësira ajrore jashtë/mbi sipërfaqen e brendshme të afrimit, sipërfaqeve të brendshme transite, sipërfaqeve të ndaluara për ulje, dhe ajo pjesë e rripit, e cila kufizohet nga këto sipërfaqe, e cila nuk është e penetrueshme nga asnjë pengesë të caktuar fikse, përveç ndonjë mase të ulët dhe të thyeshme të montuar për qëllime të lundrimit ajror.
- ❖ **Sipërfaqe mbrojtjese nga pengesat** - Nënkupton një sipërfaqe të krijuar për sistemin tregues të pjerrësisë së afrimit vizual, mbi të cilin nuk lejohen objektet ose zgjatjet e objekteve ekzistuese, përveç kur, sipas vlersimit të autoritetit përkatës, objekti ose shtrirja e re do të mbrohen nga një objekt ekzistues i palëvizshëm.
- ❖ **Pistë** - Një zonë e përcaktuar drejtkëndëshe brenda territorit të aerodromit e përgatitur për uljen dhe ngritjen e mjeteve ajrore.
- ❖ **Radar** - Nënkupton një radio pajisje detektuese e cila ofron informacione për shtrirjen, azimuthin dhe/apo lartësinë mbi detare të objekteve.
- ❖ **Siguria fizike e aerodromeve** - Nënkupton sigurinë fizike të aerodromeve apo mbrojtjen e aerodromeve (security).

 <small>AUTONITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

Kapitulli 1: Objektivat dhe qëllimi

1.1. Objektivat

Objektivat e Zonave të Mbrojtura të Aeroportit janë si më poshtë vijon:


- ✓ Ofrimi i masave, të zbatueshme me ligj, të kontrollit të zonës/tokës së shfrytëzueshme në afërsi të aeroporteve të Shqipërisë dhe në sipërfaqet e trajektoreve të fluturimit.
- ✓ Të sigurojnë që në të ardhmen, projektet zhvillimore të ndërtimit në zonat e përcaktuara, në asnjë formë, të mos shkelin kërkesat e sigurisë së lundrimit ajror dhe të jenë në përputhje me operimet në aeroport .
- ✓ Krijimin e një procesi për lejimin apo mos-lejimin e ndërtimeve në zonat e përcaktuara përreth aeroporteve.

1.2. Qëllimi

1.2.1 Qëllimi i këtij manuali udhëzues për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit është që të ofrojë udhëzime për t'u mundësuar atyre që janë përgjegjës për operimin e sigurt të një aeroporti apo objekti teknik, që të vlerësojnë ndikimin e zhvillimeve apo ndërtimeve të propozuara në operimet e tilla.

1.2.2 Zonat e Mbrojtura të Aeroportit arrihen përmes një procesi të kontrollit të zhvillimeve të propozuara, në mënyrë që të:

- Mbrojnë blloqet e ajrit përmes së cilit mjetet ajrore fluturojnë, duke parandaluar depërtimin e sipërfaqeve të krijuara për identifikimin e kufijve të ulët të tyre;
- Mbrojnë integritetin e radarit dhe pajisjeve tjera elektronike për lundrimin ajror, duke parandaluar reflektimet dhe thyerjen e radio sinjaleve përkatëse;
- Mbrojnë pajisjet vizuale si dhe ato për ndriçimin gjatë uljes dhe ngritjes, duke parandaluar që ato të pengohen apo duke parandaluar instalimet e ndriçimeve të tjera që do të shkaktonin hutim për ta;
- Shmangë rritjen e rrezikut nga goditjet e shpezëve për mjetet ajrore, duke parandaluar rritjen e llojeve të rrezikshme të shpezëve në afërsi të aeroportit dhe kurdo që ka mundësi, të zvogëlojë nivelin e rrezikut.

	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

1.2.3 Ky vlerësim bazohet në informacionet që gjenden në Kapitullin 4, 5 dhe 6 të Aneksit 14, Vëllimi I, i Konventës së ICAO-së. Prandaj, Zonat e Mbrojtura të Aeroportit, duke bërë një vlerësim të tillë dhe duke ndërmarrë masat e domosdoshme, ofrojnë një siguri për mjete ajrore e me këtë edhe të pasagjerëve dhe ekuipazhit në bord gjatë ngritjes apo uljes apo derisa fluturojnë në afërsi të aeroportit.

1.3. Kërkesat rregullatore

1.3.1 Ligji Nr. 10 040, datë 22.12.2008 “Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, Neni 50 Zonat e mbrojtura të aeroportit dhe kufizimet ndërtimore, përcakton dispozitat si më poshtë:

1. Zonat e mbrojtura të aeroportit, kufizimet ndërtimore përkatëse, afatet dhe kushtet, sipas të

cilave lëshohen lejet e ndërtimit brenda tyre, si dhe përjashtimet përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozim të ministrit.

2. Asnjë leje ndërtimi, brenda zonës së mbrojtur të aeroportit, nuk jepet pa miratimin e AACsë,

pas marrjes parasysh të mendimit zyrtar të entit menaxhues të aeroportit.

3. Leja e ndërtimit jashtë zonës së mbrojtur të aeroportit jepet me pëlqimin e AAC-së, kur lartësia e ndërtimit kalon 100 metra mbi sipërfaqen e tokës. AAC-ja mund të imponojë kufizime të instalimeve më të larta se 30 metra, të cilat vendosen mbi lartësitë natyrale apo artificiale, në rastet kur pika më e lartë e këtyre instalimeve kalon lartësinë më të madhe, në një rreze prej 1,5 kilometrash përreth instalimit, me më shumë se 100 metra.

Gjithashtu në Ligjin Nr. 10 040, datë 22.12.2008 “Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, përkatësisht Neni 51 Ndikimi në instalimet e KLME-së, Neni 52 Pengesa të tjera të aviacionit, Neni 53 Pajisja me shenja e pengesave të aviacionit si dhe Neni 54 Heqja e pengesave të aviacionit, paraqesin dispozita të zbatueshme për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit.

1.3.2 Rregullorja 122/2019 “Për përcaktimin e kërkesave dhe procedurave administrative që lidhen me aerodromet në Republikën e Shqipërisë”, Neni 8 Ruajtja e rrethinave të aerodromit, përcakton kërkesat si më poshtë:

 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

1. Autoriteti i Aviacionit Civil do të sigurojë që janë zhvilluar konsultime në lidhje me ndikimet në sigurinë në operim të ndërtimeve të propozuara për t'u bërë brenda kufijve të kufizimeve të pengesave dhe sipërfaqeve mbrojtëse, si dhe sipërfaqeve të tjera të lidhura me aerodromin.

2. Autoriteti i Aviacionit Civil do të sigurojë që janë zhvilluar konsultime në lidhje me ndikimet në sigurinë teknike të ndërtimeve të propozuara për t'u ndërtuar përtej kufijve të kufizimeve të pengesave dhe sipërfaqeve mbrojtëse, si dhe sipërfaqeve të tjera që lidhen me aerodromin dhe të cilat tejkalojnë lartësinë e përcaktuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil.

3. Autoriteti i Aviacionit Civil do të sigurojë koordinimin për ruajtjen e aerodromeve që ndodhen afër kufijve kombëtar me shtetet e tjera anëtare të ZPEA-së (sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe).


Gjithashtu Neni 9 Monitorimi i rrethinave të aerodromit, paraqet kërkesat, si më poshtë: Autoriteti i Aviacionit Civil do të sigurojë që janë zhvilluar konsultime në lidhje me aktivitetet

njerëzore dhe përdorimin e tokës, të tilla si:

- a) çdo zhvillim apo ndryshim në përdorimin e tokës në zonën e aerodromit;
- b) çdo zhvillim që mund të krijojë pengesa të shkaktuara nga turbulenca që mund të jenë të rrezikshme për operimet e avionëve;
- c) përdorimi i dritave të rrezikshme, konfuze dhe çorientuese;
- d) përdorimi i sipërfaqeve me reflektim të lartë të cilat mund të shkaktojnë verbim;
- e) krijimi i zonave që mund të nxisin aktivitetin e kafshëve të egra, të rrezikshme për operimet e avionit;
- f) burimet e rrezatimit të padukshëm ose prania e objekteve të lëvizshëm ose të palëvizshëm, të cilët mund të ndërhyjnë ose ndikojnë negativisht në performancën e sistemeve të komunikimit aeronautik, lundrimit dhe mbikëqyrjes.

Kërkesa të tjera lidhur me zonat e mbrojtura të aerodromeve, në Rregulloren 122/2019 përmbahen në ADR.OPS.B.075 Ruajtja e aerodromeve, AMC dhe GM përkatëse.

1.3.3 Rregullorja 130/2012 "Për certifikimin dhe regjistrimin e aerodromeve civile në Republikën e Shqipërisë, si dhe detyrimet dhe përgjegjësitë e operatorëve të

	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

aerodromeve”, Kapitulli 6 Pengesat dhe rreziqet, paraqet kërkesa për operatorin e aerodromit lidhur me monitorimin e hapësirës ajrore rreth aerodromit, krijimin e sipërfaqeve të kufizuara nga pengesat, njoftimin e pengesave si dhe përgjegjësitë e AAC-së lidhur me objektet e rrezikshme në dhe në afërsi të aerodromit.

1.3.3 Ky Manual Udhëzues për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit, përshkruan procesin e ruajtjes së aeroportit. AAC-ja, operatori i aerodromit të certifikuar, si dhe institucionet të cilat sipas Ligjit Nr. 107, datë 01.09.2014 “Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit”, i ndryshuar, janë përgjegjëse për dhënien e pëlqimeve për llojet e ndërtimeve të përcaktuara në këtë ligj dhe rregulloret e dala në zbatim të tij, që bien në skpin e këtij manuali, do të respektojnë udhëzimet e këtij manuali, gjatë ushtrimit të funksioneve statusore të tyre në një mënyrë të koordinuar lidhur me zhvillimet dhe ndërtimet në zonat e përcaktuara në afërsi të aeroporteve.

Kapitulli 2: Aplikimet e Planeve dhe Procesi i Zonave të Mbrojtura të Aeroportit


2.1. Konsultimet për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit

Hartat e certifikuara nga AAC-ja, për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit relevante për aerodromet e siguruara, duhet të përdoren nga ana e autoriteteve/agjencive përkatëse gjatë shqyrtimit për dhënien e lejeve për zhvillimet dhe ndërtimet, gjithmonë kur zhvillimet apo ndërtimet e tilla gjenden brenda kufijve të hartave të certifikuara që i përkasin një aerodromi të caktuar. Në raste të tilla, këto autoritete/agjenci do të konsultohen me operatorët e aerodromit për të siguruar përmbushjen dhe mirëmbajtjen e kërkesave për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit.

Shtojca A përshkruan se si të përgatitet një hartë për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit.

2.2. Procesi i Zonave të Mbrojtura të Aeroportit

Të gjitha aplikimet për ndërtim apo zhvillim të caktuar, brenda zonës së mbrojtur të një aerodromi, që janë dorëzuar pranë autoriteteve/agjencive relevante duhet t'i

	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

nënshtrohen vlerësimin nga operatori i aerodromit dhe miratimit nga ana e AAC-së. Autoriteteve/agjencive relevante duhet të informohen me shkrim, bashkë me dokumentacionin e duhur, për zhvillimet apo ndërtimet përkatëse që lidhen me lartësinë dhe pozicionimin e zhvillimeve (ndërtimeve) që propozohen. Përveç kësaj, secili zhvillim i propozuar në prona që janë tërheqëse për shpezët brenda 13 km afër aerodromit, do të referohet për konsultim me operatorin e aerodromit.

Nëse vendi i zhvillimeve të propozuara gjendet brenda 6 km nga aerodromi, pavarësisht nga lartësia që kërkohet dhe për të vërtetuar ndërhyrjen që ajo ndërtesë mund ta ketë në sinjalet e radarit, duhet të konsultohet operatori i aerodromit.

Për të siguruar vlerësim të saktë të një zhvillimi të propozuar, operatorit të aerodromit duhet t'i ofrohet informacion i duhur në vijim për propozimet:


- Vendin me koordinatat gjeografike (Ordnance Survey Grid Reference) (së paku 6 figura për secilën në drejtimin lindor dhe verior);
- Lartësinë e terrenit [me një saktësi prej 0.25 m mbi nivelin e detit (MND)];
- Planimetrinë, dimensionet dhe sidomos lartësinë e zhvillimeve të propozuara;
- Informacione të tjera sipas nevojës, p.sh. detajet e relievit, për të mundësuar vlerësimin për mundësinë e goditjeve nga shpezët, apo, lloji i materialit me të cilin është propozuar mbulimi në mënyrë që mundësia për reflektim të radarit të jetë modeluar.

Aerodromi do të vlerësojë aplikimin e planifikuar lidhur me:

- Sipërfaqet me pengesa të kufizuara të cilat mbrojnë Trajektoret e fluturimeve vizuale dhe instrumentale (shiko Seksionin 2.4)
- Ndikimet në pajisjet vizuale dhe elektronike të navigacionit ajror;
- Mundësitë për tërheqjen e shpezëve.

Operatori i aerodromit duhet që brenda pesë ditëve të punës, pas pranimit të aplikimit, të shqyrtojë dhe të ofrojë vlerësimin e vet përfundimtar me arsyetimin e bazuar, që i dërgon AAC-së duke theksuar cilëndo nga të gjeturat në vijim:

- Pa kundërshtime;
- Pa kundërshtime, por me kushte të caktuara të theksuara si duhet;
- Me kundërshtime (duke dhënë arsyet).

	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

Operatori i aerodromit mundet, me përjashtime dhe për shkak të kompleksitetit të lëndës, të shtyjë afatin e përmendur më lart për pesë ditë të tjera, me kusht që të marrë pëlqimin paraprak të autoriteteve/agjencive relevante të përfshira.

Në bazë të vlerësimit final të kryer nga ana e operatorit të aerodromit, AAC-ja do të nxjerrë vendimin e duhur lidhur me përputhshmërinë e aplikimit për lejen e ndërtimit me dispozitat e legjislacionit kombëtar në fuqi dhe rekomandimet e praktikave më të mira të industrisë.

Pa paragjykim për ushtrimin e kompetencave dhe pushtetit të dhënë nga legjislacioni i aplikueshëm për autoritetet/agjencitë relevante të përfshira, këto të fundit, duhet të marrin parasysh vlerësimin nga ana e AAC-së, kur të marrin vendimin e duhur për një aplikim për një leje ndërtimi brenda fushëveprimit të kërkesave rregullatore në fuqi.

Kur autoritetet/agjencitë relevante të përfshira, përcaktojnë rezultatin e aplikimit të planifikuar duhet marrë parasysh edhe përgjigjen e dhënë nga operatori i aerodromit bashkë me përgjigjet tjera.

Operatori i aerodromit duhet të këshillojë AAC-në për përgjigjet e dhëna, bashkë me të gjitha informacionet që lidhen me një ndërtim përkatës e që lidhen me lartësinë, planimetrinë dhe lokacionin e tij.

Zhvilluesit mund të kërkojnë këshilla nga operatori i aerodromit dhe nga AAC-ja lidhur me planifikimin e zhvillimeve/ndërtimeve, për një gjë të tillë edhe autoritetet/agjencitë relevante, mund ta drejtojnë zhvilluesin.

Procesi i Zonave Mbrojtëse të Aeroportit është ilustruar në Fig.1.



AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL

MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT

Zotëruesi

AAC

Dokumenti

O1-MU/PT-003

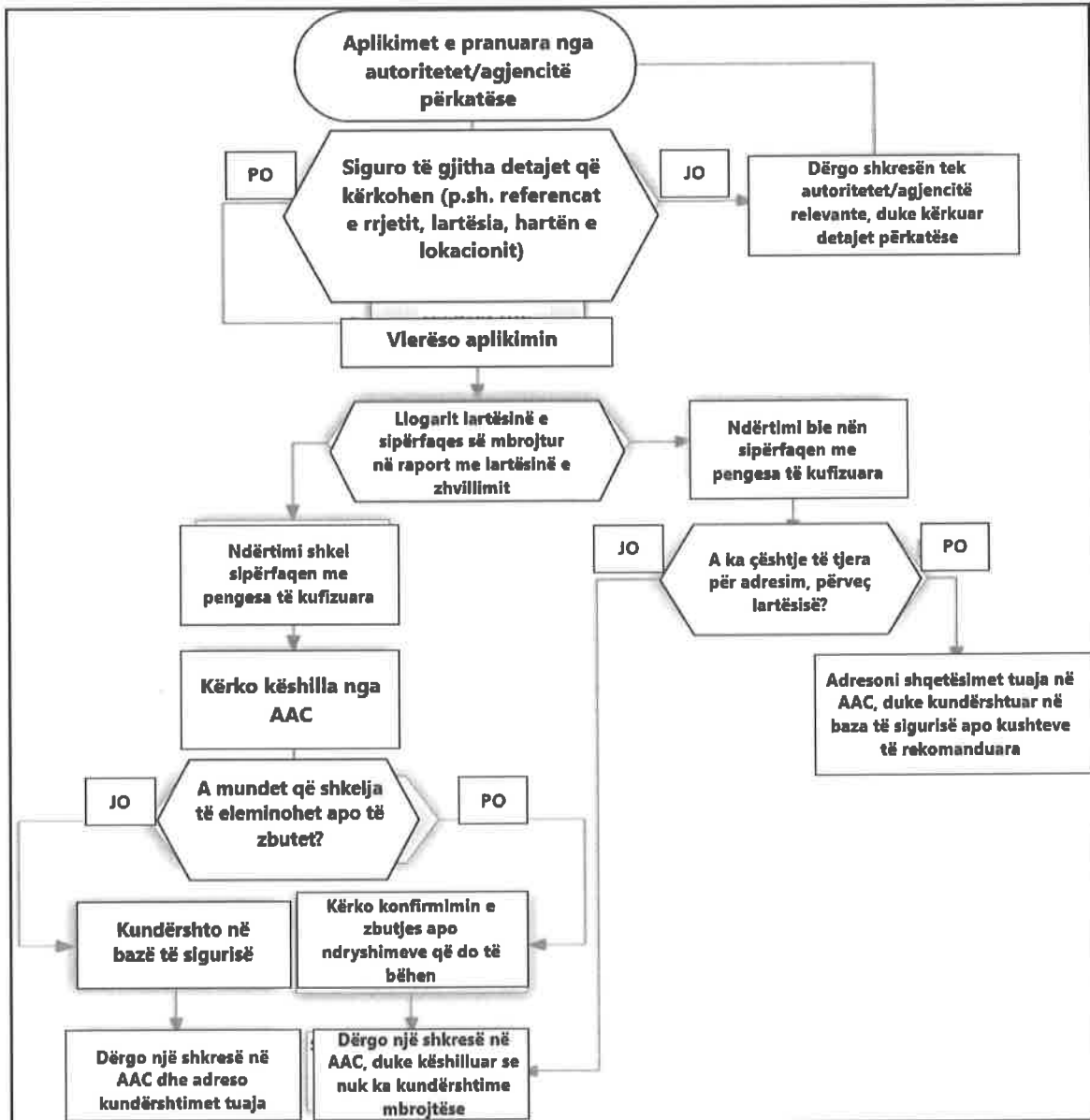




Figura 1. Skema e Zonave të Mbrojtura të Aeroportit

 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

2.3. Procedura e Vlerësimit të Zonave të Mbrojtura të Aeroportit nga ana e Operatorit të Aerodromit

Procedura e vlerësimit të një Zone të Mbrojtur të Aeroportit është si vijon:

- ✓ Gjenerimi i një rasti për “Zonat Mbrojtëse të Aeroportit” për të përmbledhur gjithë informacionin relevant (shiko Shtojcën C për shembull të një rasti).
- ✓ Vizato lokacionin e zhvillimit (ndërtimit) të propozuar në një hartë të përshtatshme.
- ✓ Mat distancën e lokacionit nga aerodromi. Nëse skica e lokacionit nuk tregon qartë lokacionin e saktë të strukturës, përdor pjesën e lokacionit që është më së afërmi me aerodromin.
- ✓ Përcakto pikën më kritike, zakonisht më të lartën të strukturës së propozuar.
- ✓ Përcakto lartësinë e saktë tokësore dhe ia shton lartësisë së strukturës për të arritur në lartësinë maksimale të zhvillimit (ndërtimit) të propozuar të lartësisë mbidetare (above ordnance datum - AOD).
- ✓ Vendos sipërfaqen mbizotëruese apo sipërfaqet duke përdorur Standardet dhe praktikat që rekomandohen nga Aneksi 14 i -ICAO-së (shiko Seksionin 4 më poshtë dhe Figurën 2 dhe 3).
- ✓ Llogarit lartësinë e Sipërfaqes(eve) me Pengesa të Kufizuara të aplikueshme në atë lokacion.
- ✓ Krahaso lartësinë e sipërfaqes(eve) me pengesa të kufizuara në lokacion me maksimumin e lartësisë AOD të strukturës së propozuar, për të përcaktuar nëse ka tejkalim të saj dhe për sa.
- ✓ Merr parasysh ndikimet e mundshme të çështjeve të theksuara në 2.5.
- ✓ Përgjigju AAC me një përgjigje të qartë: pa kundërshtime, pa kundërshtime me kushte të caktuara të theksuara, apo, kundërshtim me arsyetimin e dhënë.
- ✓ Regjistro detajet e vlerësimit për rastin e Zonave të Mbrojtura të Aeroportit.
- ✓ Ruaj shënimet e të gjitha llogaritjeve, korrespondencave dhe arsyetimeve për vendimet e nxjerra.

 <small>AUTHERITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

2.4. Sipërfaqet me Pengesa të Kufizuara (OLS)

Sipas Shtojcës 14 të ICAO, Volumi I, Kapitulli 4; dhe Rregullores 122/2019 “Për përcaktimin e kërkesave dhe procedurave administrative në lidhje me aerodromet në Republikën e Shqipërisë”, CS ADR-DSN.H.405 Sipërfaqet e Kufizimit të Pengesave objektivat e specifikimeve të OLS-së shërbejnë për të definuar hapësirën ajrore përreth aerodromeve, e cila duhet mbajtur e lirë nga pengesat, duke lejuar kështu që operimet e mjeteve ajrore të kryhen në mënyrë të sigurt dhe për të parandaluar që aerodromet të bëhen të pashfrytëzueshëm nga shtimi i pengesave përreth tyre. Kjo arrihet duke krijuar një seri të OLS-ve, të cilat definojnë kufijtë, deri ku objektet mund të projektohen në hapësirën ajrore.

OLS-ja përfaqëson kufirin më të ulët të blloqeve të hapësirës ajrore të mbrojtur përreth aerodromit. Ato marrin formën e një bashkësie komplekse të sipërfaqeve 3 dimensionale, të cilat zgjerohen në lartësi dhe jashtë pistës(ave).

OLS në tërësi e rrethojnë aerodromin, por këto sipërfaqe të vendosura në linjë me pistën/pistat që përdoren për mbrojtjen e mjeteve ajrore gjatë uljes apo ngritjes, mund të jenë më të kufizuara se sa ato përreth pjesës tjetër të aerodromit, sidomos duke ju afruar aerodromit. Detajet e OLS-s mund të gjenden në Fig. 2 dhe 3.

Sipas kushteve që dalin nga certifikatat e tyre, zakonisht nga aerodromet kërkohet që të parandalojnë zhvillimet apo zgjerimet e reja krahas atyre ekzistuese që shkelin kërkesat e OLS-s. Për këtë arsye kërkohen informacione të sakta për vendin dhe lartësinë e zhvillimeve të propozuara. Gjatë vlerësimit të rrugëve dhe zonave për parking merret parasysh lartësia e mjeteve motorike brenda zhvillimeve të propozuara, përveç nëse ndonjë ndriçim i përfshirë është më i gjatë. Në të njëjtën mënyrë trajtohen edhe hekurudhat.



AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL

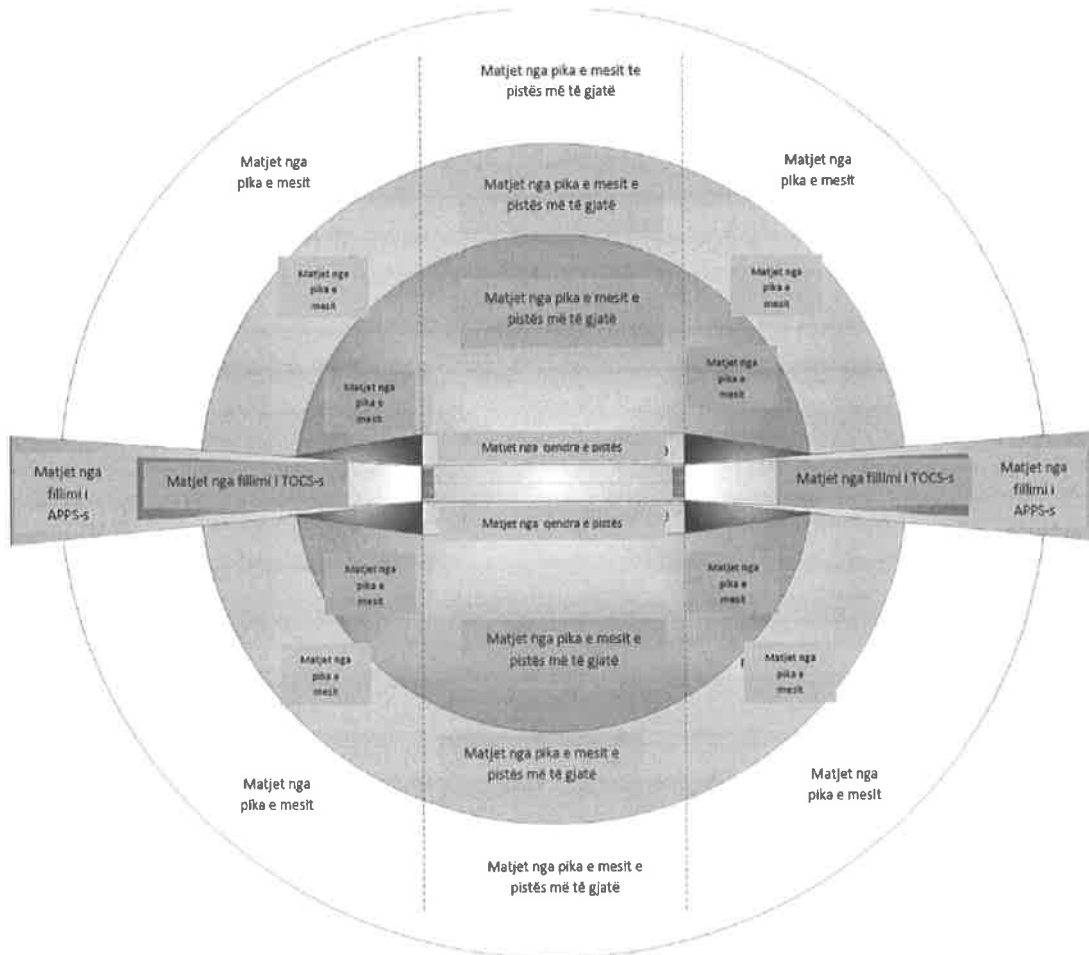
MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT

Zotëruesi

AAC

Dokumenti

O1-MU/PT-003



SHËNIM: Mund të mos vlejë për të gjitha rastet

TË MOS SHKALLËZOHET

LEGJENDA



Sipërfaqja
Horizontale në
Hyrje [IHS]



Sipërfaqja
Konike



Sipërfaqja
Horizontale e
jashtme [OHS]



Sipërfaqja për
ngritje [TOCS]



Sipërfaqja për
aftrim [APPS]



Sipërfaqja
Transicionale



Shiko Aneks 14
[kapitulli 4]

Figura 2. Udhëzime për matjet e vendit të propozuar për ndërtim në raport me aerodromin dhe sipërfaqet e tij me pengesa të kufizuara kur pista më e gjatë është më pak se 1800 m e gjatë.



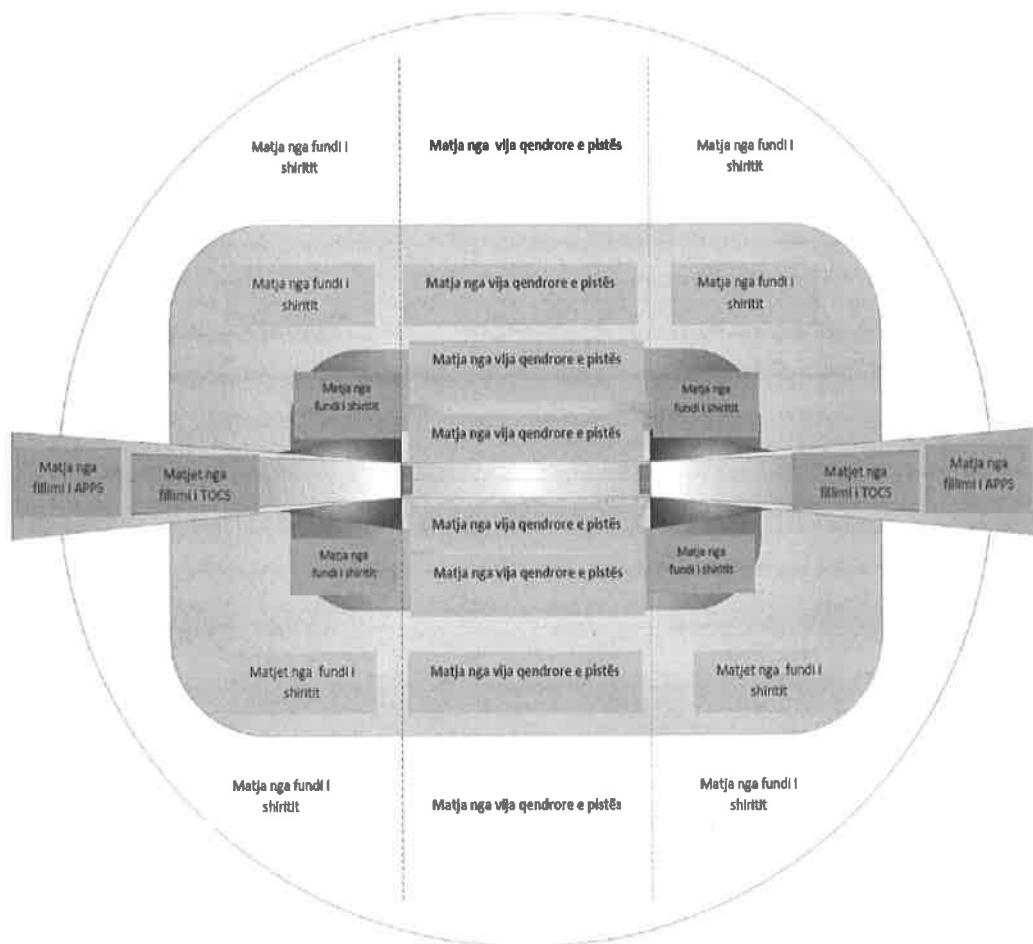
**MANUAL UDHËZUES
ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT**

Zotëruesi

AAC

Dokumenti

O1-MU/PT-003



TË MOS SHKALLËZOHET

SHËNIM: Mund të mos vlejë për të gjitha rastet

LEGJENDA



Sipërfaqja Horizontale në Hyrje [IHS]



Sipërfaqja Konike



Sipërfaqja Horizontale e jashtme [OHS]



Sipërfaqja për ngritje [TOCS]



Sipërfaqja për afrim [APP]




Sipërfaqja Transicionale



Shiko Aneks 14 [kapitulli 4]

Figura 3. Udhëzime për matjet e vendit të propozuar për ndërtim në raport me aerodromin dhe sipërfaqet e tij me pengesa të kufizuara kur pista më e gjatë është më pak se 1800 m e gjatë.

 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

2.5. Vlerësimet e tjera

Vlerësimet e tjera që duhen konsideruar janë si vijon:

a) Rreziku i dëmeve nga goditjet e shpezëve. Mund të jetë e duhur që të vendoset një kusht, i cili zakonisht mund të jetë përfshirë si kusht i relievit në përgjigjen tuaj, i cili jep garancinë se propozimi nuk përmban tipare ujore ose të relievit që mund të rrisin rrezikun për goditje të shpezëve në mjetet ajrore që përdorin aerodromin. Rekomandohet që të kërkohet këshillë nga eksperti lidhur me dëmet e mundshme të shpezëve nga zhvillimet si: vendpunishtet që mbushen me dhe, tokat me lagështi dhe rezervatet natyrore.

b) Radari dhe Pajisjet e tjera Elektronike për Lundrimin Ajror. Në kushte të shikueshmërisë së ulët, pilotët varen tërësisht nga saktësia e informacioneve që shfaqen në instrumentet e kabinës për të naviguar dhe ulur mjetin e tyre ajror. Në mënyrë të ngjashme, kontrollorët e trafikut ajror mbështeten në saktësinë e informacioneve që shfaqen në monitorët e radarëve para tyre, për të mbajtur ndarjen e sigurtë në mes mjeteve ajrore. Prandaj, është vendimtare që informacionet të mos jenë shtrembëruar nga ndërhyrjet në radio sinjalet e përfshira që përdoren në operimet e pajisjeve naviguese.


Procesi i Zonave të Mbrojtura të Aeroportit përdoret për mbrojtjen e instalimeve të tilla nga:

- Pengesat e radio frekuencave nga burimet tjera të radio emetimeve;
- Reflektimin e radio sinjaleve apo shmangien e tyre nga ana e objekteve fizike.

Kohëve të fundit, një burim më pak i shprehur i ndërhyrjeve në frekuencat e radios është gjeneratori me erë.

c) Pajisjet Vizuale që kryesisht përbëhen nga ndriçimet aeronautike tokësore, ndihmojnë pilotët që të rreshtojnë mjetet ajrore me pistën gjatë afrimit për ulje. Këto mbrohen nga:

- parandalimi që ato të bllokohen;
- parandalimin e instalimit dhe shfaqjes së ndriçimeve tjera, e sidomos ndriçimet e rrugëve, në formë apo ngjyrë që do të mund të merrej gabimisht si pajisje vizuale;

 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

- parandalimin e nivelit të lart të ndriçimit në prapavijë, gjë e cila do të mund të zvogëlonte efikasitetin e tyre;
- parandalimin e ndriçimeve tjera që do të mund të hutonin pilotët.

d) Ndriçimi. Mund të jetë e duhur, të vendosni një kusht në përgjigjen tuaj, që jep siguri se propozimi nuk përmban ndriçime në, dhe në afërsi të aerodromit, që do të mund të hutonte apo shpërqëndronte pilotët apo kontrollorët e trafikut ajror.

e) Punët me vinç. Personi i caktuar duhet të konsultohet me menaxherin e aerodromit/fushës ajrore për leje pune, nëse një vinç duhet të përdoret brenda 6 km nga aerodromi/fusha ajrore dhe lartësia e të cilit tejkalon 10 m, apo edhe strukturat apo drunjtë e tjerë përreth. Mund të jetë e duhur që, në përgjigjen tuaj, të vendosni një informacion që garanton se siguria do të ruhet ku vinçat përdoren për ndërtimin e zhvillimit të propozuar, sidomos kur gjenden 6 km në brendësi të kufirit të aerodromit.

f) Vendndodhjet teknike në Zonat Mbrojtëse të Aeroportit. Karakteristikat fizike si: madhësia, forma dhe materiali ndërtimor i një zhvillimi të propozuar mund të ndikojë në sistemet aeronautike në, dhe në afërsi të aerodromit. Për më tepër, vendosja e pajisjeve telekomunikuese apo rrezatuese mund të shkaktojë pengesa të mëdha në këto sisteme. Mund të jetë e duhur që të koordinohet me organizata të tjera të aviacionit, sidomos ku Shërbimet e Trafikut Ajror (ATS) ofrohen nga organizatat si palë të treta, në mënyrë që të sigurohet që propozimi nuk ka ndikim në sistemet e tyre elektronike. Vendndodhjet teknike në Zonat e Mbrojtura të Aeroportit janë përgjegjësi e aerodromeve me Ofruesit e tyre të Shërbimeve të Trafikut Ajror (ATS). Aty ku është e nevojshme, duhen nxjerrë procedurat për përmbushjen e këtyre kërkesave.

g) Turbinat me erë. Përveç mundësisë për të qenë pengesa fizike, gjeneratorët me erë mund të pengojnë punën e radarëve. Aty ku është përcaktuar se një aplikim i planifikuar i një ndërtimi të propozuar mund të ketë ndikim në sistemet e navigacionit apo sistemet e tjera aeronautike, është e zakonshme të bëhen simulime apo modelime të tjera të pengesave të shkaktuara nga ndërtimi që do të kryhet. Është e zakonshme që zhvilluesi t'i bartë shpenzimet e modelimit.

	MANUAL UDHËZUES	
	ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

h) Rrugët dhe hekurudhat. Mjetet motorike rrugore apo hekurudhore mund të jenë pengesë potenciale për mjetet ajrore. Organizata Ndërkombëtare e Aviacionit Civil (ICAO) për këtë qëllim, merr në konsideratë që një rrugë të jetë pengesë e lëvizshme prej 4.8 metra dhe hekurudha konsiderohet të jetë pengesë e lëvizshme në 5.4 metra. Aty ku rrugët apo hekurudhat janë element, duhen bërë konsultimet dhe vlerësimet përkatëse. Pjesët përbërëse në rrugë, kornizat e shenjave, shtyllat për ndriçimin e rrugëve dhe struktura të tjera shoqëruese, duhet që gjithashtu t'i nënshtrohen konsultimit të përshtatshëm me lartësinë e tyre.

i) Konsultimet që bien jashtë zonës mbrojtëse. Nëse një propozim për konsultim iu është dërguar juve, por që zhvillimi gjendet jashtë zonës tuaj mbrojtëse, atëherë do të ishte e përshtatshme nga ana juaj që të këshilloni kërkuesin që të kërkojë koment nga AAC-ja dhe operatori i aeroportit.


Nëse një ndërtim i propozuar, nuk prek OLS-n dhe nuk ka çështje shoqëruese, siç janë detajuar në pjesën 2.5, atëherë duhet t'i dërgoni një përgjigje autoritetit/agjencisë relevante apo zhvilluesit, ku tregoni se nuk keni kundërshtime ndaj ndërtimeve të propozuara përse i përket Zonave të Mbrojtura të Aeroportit.

2.6. Ndriçimi i pengesave

Shtimi i dritave paralajmëruese në pengesa ka për qëllim zvogëlimin e rrezikut për mjetet ajrore që operojnë vizualisht në nivele të ulëta gjatë uljes apo ngritjes në një aerodrom, sidomos gjatë natës apo në kushte të pamjes së zvogëluar gjatë ditës. Ndriçimi i pengesave do të jetë në përputhje me kërkesat e Rregulloren 122/2019. Kjo vlen për pengesa të përkohshme si vinçat, por edhe për strukturat e përhershme. Aty ku konsiderohet e nevojshme të kërkohet ndriçimi i pengesave, do të ishte e këshillueshme që autoritetet/agjencitë përkatëse të bashkëngjisin atë si kusht, për çdo leje për planifikim që mund të jepet.

2.7. Këshilla për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit

Para aplikimit zyrtar për planifikim nga zhvilluesi, aerodromi do të jetë i gatshëm që të ofrojë këshilla jo-formale për zhvilluesin lidhur me përmbushjen e kërkesave për Zonat

 <small>AGJENCIA E AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

e Mbrojtura të Aeroportit. Këshillat e aerodromit do të varen nga niveli i detajeve të ofruara, por ka gjasa të kufizohet në ndriçimin, relievin dhe kufijtë e lartësisë. Nëse beson se nevojitet një studim i detajuar lidhur me aspektet speciale si rreziqet nga shpezët apo instalimet e pajisjeve të navigacionit, atëherë mundet thjeshtë që të këshillojë angazhimin e një konsulenti, në mënyrë që raporti/et e tyre mund të përfshihen në aplikacionin pasues për planifikim. Secila këshillë do të ishte jo-formale dhe pa paragjykim për konsiderim të detajuar për ndonjë aplikacion për planifikim në të ardhmen. Mungesa e shqetësimit për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit nuk duhet të merret si mbështetje për ndonjë zhvillim të propozuar.

Përveç operatorit të aerodromit, aplikantët mund të kërkojnë këshilla edhe nga AAC-ja.


2.8. Kontrolli i pengesave të përkohshme

Është përgjegjësi e autoriteteve/agjencive përkatëse që të informojnë kërkuesin e lejes për ndërtim dhe të kërkojnë vlerësim nga Zyrtari përgjegjës i Aerodromit dhe miratim nga AAC-ja, nëse do të përdoret vinçi ose pajisje të tjera për ngritje.

Zhvilluesi apo operatori i vinçit duhet t'i drejtohet aerodromit përkatës, së paku një muaj para nevojës për të përdorur vinçin apo pajisjet e tjera të larta ndërtimore, për të zbuluar nëse ka kufizime apo procedura rregullatore të cilave duhen përshtatur para fillimit të punëve. Në rrethana të caktuara do të jetë e domosdoshme që t'i drejtohet AAC-së, në atë rast aplikuesi do të duhet të bashkëpunojë në hartimin e rastit të sigurisë. Pasi të gjitha procedurat të jenë dakordësuar, zhvilluesi apo menaxheri i projektit mund të aranzhojë vendosjen e vinçit apo pajisjeve tjera për ngritje në vend punishte.

Së paku tri ditë para dërgimit në vend të vinçit apo pajisjeve të tjera për ngritje, operatori duhet t'i raportojë aerodromit dhe AAC-së detajet e sakta të vinçit apo pajisjeve për ngritje që do të përdoren në vendpunishte, dhe aplikon për leje për vendosjen dhe përdorimin e pajisjeve të specifikuara. Leja e lëshuar do të përcaktojë kriteret dhe kufizimet e caktuara.

Një kopje e lejes duhet të mbetet tek operatori i kranit përgjatë gjithë kohës së operimit të tij dhe duhet të prezantohet nëse kërkohet nga ndonjë zyrtar i Aerodromit apo AAC-së apo edhe një zyrtar policor.

	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

Detajet në vijim do të nevojiten:

- Vendi i saktë i pajisjes duhet të jepet në rrjetin e koordinatave (Ordnance Survey Grid). Qoftë përmes referencës të, së paku gjashtë figurave, në drejtimin Lindor (Easting') dhe atë Verior (Nothings), apo të shënohet në hartë, e cila tregon koordinatat përkatëse (Ordnance Survey Grid).
- Lartësia maksimale operative në metra mbi nivelin e detit (Above Ordnance Datum AOD) apo lartësinë e vinçit mbi nivelin e tokës (AGL) plus nivelin tokësor në AOD.
- Duhet të ofrohen informacione për llojin e vinçit apo pajisjeve ndërtimore të larta që do të përdoren, vinç me kullë apo vinç i lëvizshëm, etj.
- Rradiusi i krahut apo hapjes (boom) të vinçit statik;
- Zona e operimit të vinçit lëvizës;
- Data dhe koha e planifikuar e operimit;
- Emri dhe detajet e kontaktit të aplikuesit;
- Detajet e kontaktit për vinçin gjatë operimit.

Porsa të jenë marrë parasysh këto detaje, atëherë do të përcaktohet nëse puna mund të vazhdojë dhe nëse ka nevojë të aplikohen kufizime të caktuara. Secili nga kushtet në vijim mund të imponohet për të garantuar sigurinë e mjeteve ajrore:

- Vendorsjen e dritave të pengesave;
- Kufizimet për kohën e punës së vinçit;
- Operimet me vinç të varen nga përdorimi i pistës;
- Kufizimet në lartësinë operuese të vinçit;
- Kufizimet gjatë shikueshmërisë së ulët (shkaktuar qoftë nga mjegulla apo retë e ulëta).

Lartësia operuese:

- Lartësia maksimale operuese e pajisjeve duhet dhënë në metra:
 - Mbi nivelin e detit (Above Ordnance Datum - AOD); apo
 - Mbi Nivelin Tokësor (AGL) me kusht që të tregohen nivelet tokësore.

Kur dizajni i vinçit e lejon, normalisht do të duhej të ulet poshtë kur nuk është në

	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

përdorim apo, kur kërkohet nga zyrtari i aerodromit gjatë periudhës së shikueshmërisë së ulët.

Kur nuk mund të ulet poshtë, mund të jetë e domosdoshme që krahu të parkohet në një drejtim të caktuar kur nuk është në përdorim.


Ndriçimi i pengesave:

- Ndriçimi me drita i pengesave do të bëhet sipas kërkesave të Rregullores 122/2019.

Te vinçi me kullë, dritat duhen vënë në majë të kullës dhe në fund të krahut. Ato duhet të jenë të dukshme në 360 shkallë dhe të jenë të ndriçuara gjatë gjithë kohës.

Dritat e padobishme duhet të zëvendësohen menjëherë pas dështimit të tyre dhe në çdo rast brenda 24 orëve.

Kërkesa e 24 orëve mund të lehtësohet, nëse janë vendosur çift i dritave dhe njëra ende punon.

	MANUAL UDHËZUES	
	ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

Shtojca A: Gjenerimi i një harte për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit

- Hartat standarde që përdoren momentalisht për aerodromet civile reflektojnë nevojën për mbrojtjen e sipërfaqeve të certifikuara përreth aerodromeve dhe kanë një format, në formë katrori të vendosur mbi rrjetin kombëtar. Në këtë sistem, secili kuadrat i rrjetit kombëtar është i ngjyrosur për të prezantuar bashkëveprimin më kritik mes sipërfaqes së pengesës së kufizuar dhe lartësisë tokësore brenda atij kuadrati. Sipas nevojës, është e pranueshme që të zvogëlohet njoftimi për lartësinë brenda një kuadrati duke përfshirë faktorin e sigurisë. Zakonisht përdoren kodet në vijim me ngjyrë:

E hiri (Grey) Të gjitha zhvillimet duhet të shënohen;


E kuqe (Red) Zhvillimet që tejkalojnë 10 m aerodromin duhen shënuar;

E gjelbër (Green) Zhvillimet që tejkalojnë 15 m aerodromin duhen shënuar;

E verdhë (Yellow) Zhvillimet që tejkalojnë 45 m aerodromin duhen shënuar;

E kaltër (Blue) Zhvillimet që tejkalojnë 90 m aerodromin duhen shënuar;

- Harta e Zonës së Mbrojtur të Aeroportit duhet të tregojë edhe qarkun prej 13 kilometra në radius nga pika referuese e aerodromit, që përfaqëson nevojën për konsultim për zhvillimet potencialisht tërheqëse për shpezë. Këto zhvillime do të përbënin secilën nga këto në vijim: vendet ku hidhen mbeturinat, rezervuarët, punët e kanalizimit, skemat madhore relievore, zonat me ujë dhe strehët e shpezëve. Qarku prej 13 kilometrash i goditjes së shpezëve bazohet në faktin se 99% e goditjeve nga shpezët ndodh nën lartësinë prej 609.6 metrash (2000 ft.). Një mjet ajror gjatë afrimit normal do të zbres në këtë zonë kur gjendet afërsisht 8 mile statutore (statute miles) nga pista, e që konvertohet në 13 km.
- Zhvillimet e ardhshme mund të tregohen në hartë. Fillimisht duhet të vendosni se çfarë është ajo që dëshironi të siguron. A është konfiguracioni ekzistues i aerodromit apo konfigurim tjetër i planifikuar për të ardhmen? A ka të bëjë me shfrytëzimin e tërësishëm të infrastrukturës apo përdorim të kufizuar? A është menduar të instalohet radari apo pajisje të tjera navigimi?

 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

Nëse p.sh. radari do të duhej zhvendosur në një pozicion të ri në një kohë të afërme, të dy pozicionet mund të shënohen në hartë dhe të sigurohen njëkohësisht. Harta mundet edhe të dizajnohet që të marrë parasysh rrethanat e tjera, të cilat prekin përdorimin e hapësirës ajrore përreth aerodromit.

4. Për gjenerimin e hartës për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit, fillimisht përcakto Kodet Referuese të (Pistës) Aerodromit. Kodi përbëhet nga një numër dhe një shkronjë dhe përcaktohet duke zgjedhur vlerën më të lartë të deklaruar të distancës në Dispozicion për Ngritje (TODA) apo Distancës në Dispozicion për Shpejtim-Ndalim (ASDA). Ajo tregon për masën e planeve laterale, longitudinale dhe ato të pjerrtësisë së hapësirës ajrore dhe sipërfaqes tokësore që rrethon secilën pistë, e cila duhet të mbetet e lirë nga pengesat.
5. Pas krijimit të Kodit Referues të (Pistës) Aerodromit, mund të gjeni se këto në vijim duhet të merren parasysh në rast të mbrojtjes së secilës pistë:
 - a. Emërtimin e pistës dhe drejtimin magnetik;
 - b. Nëse pista është Instrumentale apo Vizuale;
 - c. Koordinatat vendore (National Grid Reference) dhe lartësia, në metra, e të dhënave në vijim:
 - i) fillimi dhe fundi i Distancës në Dispozicion për Ulje (LDA) (kufiri);
 - ii) fillimi dhe fundi i pistës në dispozicion për Ngritje (TORA);
 - iii) fundi i ASDA-s dhe TODA-s.
 - d. Koordinatat vendore (National Grid Reference) për:
 - i) pikën e mesit të pistës kryesore (nëse është nën 1800 m gjatësi) për përcaktim të sipërfaqeve të brendshme horizontale dhe konike;
 - ii) Pika Referuese e Aerodromit për përcaktimin e sipërfaqes së jashtme horizontale (ku mund të aplikohet).
6. Pas identifikimit të distancave të tanishme dhe të ardhshme për ulje dhe ngritje, ju duhet të bazoni hartën në elementet më kërkuese të tipareve ekzistuese dhe të planifikuara të aerodromit. Kjo do të mundësojë që harta të përdoret si referencë “e rastit më të keq”.
7. **Shiriti i pistës dhe Sipërfaqet e Pengesave të Kufizuara**

 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

Porsa të keni identifikuar distancat e tanishme dhe të ardhshme për ulje dhe ngritje, mund të skiconi shiritin e pistës dhe sipërfaqet e pengesave të kufizuara. Pika fillestare është Kodi Referues i (Pistës) Aerodromit. Kur shiriti i pistës të jetë shënuar në hartë, ju mund të shtoni pjerrësinë e sipërfaqes së afrimit dhe dimensionet, pastaj sipërfaqet e ngritjes, sipërfaqet kalimtare, sipërfaqen e brendshme horizontale, sipërfaqen konike, dhe sipërfaqen e jashtme horizontale.

8. Procedurat e Fluturimit me Instrumente

Zonat e mbrojtura për procedurat e fluturimit me instrumente janë të ndërlikuara dhe nëse ato duhet që të sigurohen, atëherë duhet të kërkohet këshilla nga ndonjë ekspert për formën dhe vendin e saktë të tyre. Nuk mund të supozohet se sipërfaqet e pengesave të kufizuara do të ofrojnë mbrojtje të mjaftueshme për procedurat e fluturimit me instrumente .

9. Vendndodhjet teknike

Shto parametrat për Zonat e Mbrojtura të Aeroportit për vendndodhjet teknike, siç janë objektet e telekomunikacionit. Për të kuptuar se cilat kritere janë të aplikueshme, do të jetë e domosdoshme të konsultoni ofruesin e shërbimeve.



AGJENTITETI AVIACIONI CIVIL

MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT

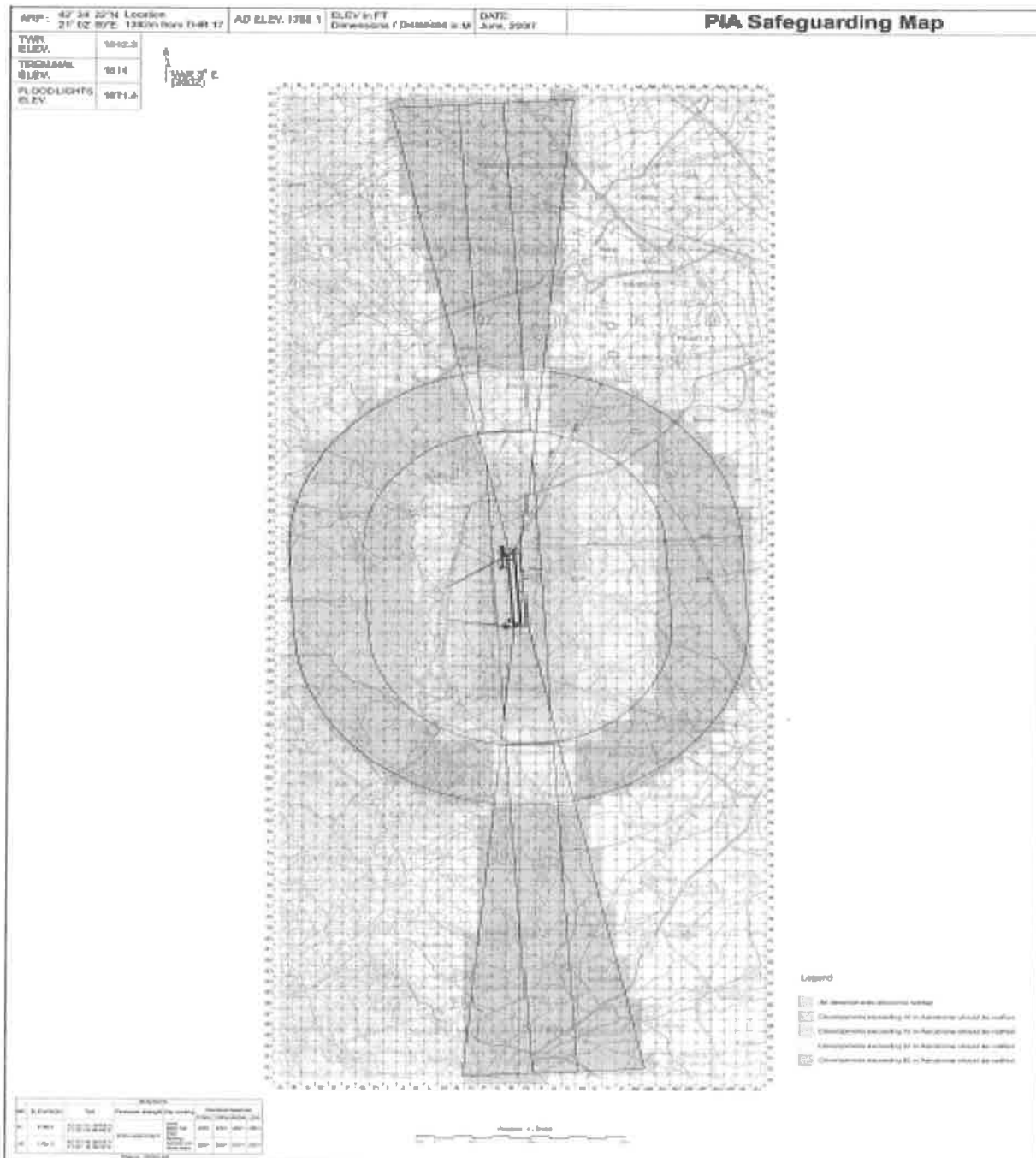
Zotëruesi


AAC

Dokumenti

O1-MU/PT-003

Shtojca B: Harta e Zonave Mbrojtëse të ANP (PIA)



	MANUAL UDHËZUES	
	ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

Shtojca C: Forma e vlerësimit të zonave të mbrojtura të aerodromit

FORMA E VLERËSIMIT TE ZONAVE MBROJTESE TE AEROPORTIT		
<i>AIRPORT PROTECTIVE ZONES CASE SLIP</i>		
Për CAA: <i>To CAA:</i>		
Nga: <i>From:</i>		
Përmes: <i>Through:</i>		
Cc: <i>Cc:</i>		
Datë: <i>Date:</i>		
Referenca e dosjes: <i>File referece:</i>	Dokumentet shtesë: <i>Enclosure Number:</i> <i>(Documents enclosed)</i>	
Aerodromi: <i>Aerodrome</i>		
Lokacioni i punishtes: <i>Location of the Tech Site:</i>		
Përshkrimi i ndërtimit: <i>Description of development:</i>		
Data e pranimit të aplikacionit: <i>Date Application received:</i>		
Lloji i aplikacionit: <i>Type of Application:</i>	KOMPLET <i>FULL</i> <input type="checkbox"/>	IDEOR <i>OUTLINE</i> <input type="checkbox"/>
1. Koordinatat gjeodezike: <i>Ordnance Survey Co-ordinates:</i>	E	
	N	
2. Ngjyra në hartë e Zonës Mbrojtëse: <i>Airport Protective Zones Color Zone:</i>		
3. Lartësia e objektit të propozuar mbi kuoten e terrenit: <i>Height of proposed structure above ground level:</i>		
4. Kuota e terrenit: <i>Height of ground level at development location:</i>		
5. Lartësia maksimale e objektit të propozuar: <i>Overall maximum height of proposed structure:</i>		
6. Lartësia maksimale e aprovuar: <i>Approved overall maximum height of proposed structure:</i>		
Referenca tërthore: <i>Cross Reference:</i>		

 <small>AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL</small>	MANUAL UDHËZUES ZONAT E MBROJTURA TË AEROPORTIT	
	Zotëruesi	AAC
	Dokumenti	O1-MU/PT-003

Shtojca D: Shembuj të formës së vlerësimit të zonave të mbrojtura të aerodromit për pengesat e përkohshme

AERODROME PROTECTIVE ZONES CASE SLIP FOR TEMPORARY OBSTACLES						
To CAA:						
From:						
Through:						
Cc:						
Date:						
File reference:	Enclosure Number: <i>(Documents enclosed)</i>					
Aerodrome:						
Location of the Tech Site:						
Description of development:						
Date Application received:						
Type of Application:	FULL <input type="checkbox"/>	OUTLINE <input type="checkbox"/>				
1.	The precise location of the equipment is to be provided on an Ordnance Survey Grid. Either a reference to at least six figures for Easting's and Northings or marked out on a map that shows the Ordnance Survey Grid.	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Easting's</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Northings</td> <td></td> </tr> </table>	Easting's		Northings	
Easting's						
Northings						
2.	The maximum operating height in meters Above Ordnance Datum (AOD) or the height of crane Above Ground Level (AGL) plus ground level in AOD.					
3.	Information must be provided on the type of Crane or tall construction equipment that is to be used, Tower Crane, Mobile Crane, etc.					
4.	The radius of the jib or boom of a fixed crane:					
5.	The area of operation of a mobile crane:					
6.	The intended dates and times of operation:					
7.	Applicant's name and contact details:					
8.	Contact details for the crane when operating:					
Cross Reference:						
Comments:						